

Global utvikling de siste 50 år

- Antall mennesker på jorda er fordoblet (X 2)
- Bruk av energi/ressurser/mat er tredoblet (X 3)
- Økonomien er femdoblet (X 5)
- Handelen er tidoblet (X 10)

Verdens overforbruksdag i 2024 er 25. juli

Global Footprint Network regner ut en dato for når vi har brukt opp det kloden kan tåle av ressursbruk hvert år (World Overshoot Day). I 2024 er Norges overforbruksdag 12. april.

Norske forbrukere har et av verdens største karbonavtrykk

Miljødirektoratet publiserte i januar 2024 det første forbruksbaserte klimaregnskapet for Norge. Det viser at vi slipper ut 13 tonn CO₂ pr innbygger pr år. Det er betydelig høyere enn både Danmark (11 tonn) og Sverige (8,4 tonn) og over åtte ganger det en gjennomsnittlig afrikaner slipper ut.

Husholdningene står for den største delen av utslippene, større enn industri, næringsliv og oljevirkosomhet. Privat forbruk er derfor en viktig del av verdens miljøproblemer – og løsningen på dem. Noen eksempler:

- Mat og drikke har det største karbonavtrykket, 6,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.
- Transport er nest størst med 6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Vi kjøper og kaster klær som aldri før

- 359 klesplagg fyller en gjennomsnittlig garderobe i Norge (SIFO, 2016).
- Vi kjøper dobbelt så mye klær som på 1990-tallet.
- Halvparten av klærne fra fast fashion-industrien kastes etter ett år.
- 97 % av alle brukte tekstiler sendes ut av landet.

Vi spiser mer kjøtt, kaster mer mat og importerer stadig mer

- Ca. 30 % av de globale utslippene kommer fra matproduksjon.
- 450.000 tonn spiselig mat blir kastet i Norge hvert år (Norsus, 2023).
- Kjøttforbruket har økt med 50 % siden 1990.
- Vi importerer over halvparten av maten vi spiser, og store deler av forråvarene til husdyr og oppdrettsfisk.

Elektronikk og data gir store utslipp

- Nordmenn er på topp i verden i forbruk av elektronikk, skylagring og datatjenester.
- Elektronikk medfører stort forbruk av sjeldne metaller og et raskt økende energiforbruk.
- Det meste av elektronikk er import fra Asia og er ikke bra for norsk sjøforsyning og samfunnsikkerhet.

Økt forbruk gir økt transportbehov

- Siden år 2000 har det kommet en million flere biler på norske veier.
- Utslippene av CO₂ fra har økt, og veitrafikken er årsak nr. 1 til utslipp av mikroplast.
- Veibygging medfører utslipp av klimagasser gjennom ødeleggelse av myr og skog.

Hva hver enkelt av oss kan gjøre:

- Kjøpe færre ting og kvalitetsprodukter som holder lenge
- Kjøpe kortreist og lokalprodusert og unngå å kaste mat
- Unngå kjøtt og fisk som er foret med soya fra Sør-Amerika
- Kjøpe mat fra økologisk jordbruk som binder mer karbon enn det slipper ut.
- Reise mer kollektivt, sykle og gå
- Begrense bruken av netjtjenester som krever mye energi
- Ikke skifte elektronisk utstyr før de går i stykker eller ikke lars seg reparere.
- Kjøpe brukt og bruke skomakere og andre reparatører
- Bruke klærne til de er utslitt

Hva vi kan gjøre politisk og samfunnsmessig:

- Tilskuddsordninger og skatter/avgifter som stimulerer sirkulærøkonomi, reparasjon og gjenbruk. Kan gi 20.000 nye arbeidsplasser ifølge SINTEF.
- Subsidiering av lavenergi kollektive transportmåter som jernbane – i stedet for privatbilismen som i dag (40 milliarder årlig til elbiler).
- Forbud mot matkasting, merking av matvarer og en prispolitikk som stimulerer til kjøp av matvarer med lavt karbonfotavtrykk. Differensiert moms.
- Karbonavgift til fordeling (KAF) vil motivere til mindre bruk av bil, fly og andre transportformer med stort utslipp av CO₂.

